

מבקר המדינה | דוחות על הביקורת בשלטון המקומי 2020

עיריית רמלה - המצב הפיננסי וניהול ההון האנושי

עיריית רמלה - המצב הפיננסי וניהול ההון האנושי

רקע

העיר רמלה שוכנת במרכז הארץ ומדורגת באשכול 4 של המדד החברתי-כלכלי ובדרגה 8 במדד הפריפריאליות של הלמ"ס. בסוף שנת 2018 מנתה אוכלוסייתה 80,996 תושבים, כ-23.3% מהם ערבים וכ-19% עולים שעלו ארצה לאחר שנת 1990. אוכלוסיות אלו נחשבות לאוכלוסיות שראוי לקדם ולשם כך נדרשת בדרך כלל השקעה מיוחדת של הרשות. בשנת 2015 חתמה עיריית רמלה על הסכם גג עם המדינה לבניית 7,500 יחידות דיור בעיר; אכלוסן צפוי בשנים 2020 - 2024.

נתוני מפתח

32%

הגידול הצפוי באוכלוסיית רמלה בשנים 2020 - 2024 מפתוח ומבנייה

15.6%

שיעור הגירעון המצטבר של עיריית רמלה מהכנסותיה לסוף שנת 2018

546 מיליון ש"ח

תקציבה של עיריית רמלה לשנת 2018

145

מספר עובדי העירייה שהתקבלו לעבודה בה אחרי שנת 2011 ויש להם זיקה משפחתית לעובדי עירייה אחרים

213 מיליון ש"ח

ההוצאה על שכר בעיריית רמלה לשנת 2018

1,460

מספר העובדים שהועסקו בעירייה ביוני 2019

21 מיליון ש"ח

הפקדות העירייה לקופות הגמל של עובדיה בשנת 2018

13 מיליון ש"ח

ההוצאה על תשלום שעות נוספות לעובדי העירייה בשנת 2018 (86% יותר מב-2014)

פעולות הביקורת

בחדשים אפריל עד נובמבר 2019 בדק משרד מבקר המדינה את החוסן הכספי של עיריית רמלה ואת ניהול ההון האנושי שבה. נושאים אלו משפיעים על תפקודה של העירייה בליבת העשייה שלה ועל רמת השירותים לתושב. כמו כן נבדק המידע הנמסר לתושבים באתר המרשתת של העירייה, בדיקות השלמה נעשו במשרד הפנים.

תמונת המצב העולה מן הביקורת

גירעון מצטבר - שיעור הגירעון המצטבר של העירייה עמד בממוצע על 15.9% בין השנים 2014 עד 2018 והיא לא הפרישה סכומי כסף לכיסויו.

הכנסות עצמיות - שיעור ההכנסות העצמיות של עיריית רמלה מכלל הכנסותיה ירד מ-65% בשנת 2014 ל-60% בשנת 2018.

היערכות לתהליכי פיתוח - תהליכי הפיתוח של העיר מחייבים את העירייה להיערך לגידול במספר התושבים ב-32% ולצמצום צפוי של שיעור השטחים המחויבים בארנונה שאינה למגורים מ-55% ל-49% ואף ל-37% בטווח הארוך. היערכות זו צריכה להיעשות בהיבט הכספי ובהיבט הארגוני.

תשתית לניהול ההון האנושי - המבנה הארגוני הכולל של העירייה לא נבחן יותר מעשור. נמצאו ליקויים בנוהלי עבודה ובתחום הדרכת העובדים.

העסקת קרובי משפחה - טרם הושלם מיפוי של הזיקות המשפחתיות בעירייה ולפיכך לא הוסדרו - באמצעות גיבוש חוות דעת משפטית ופנייה לוועדה ייעודית במשרד הפנים - מקרי העסקה העלולה להיות נגועה בניגוד עניינים.

ניהול השוטף של ההון האנושי - בקרת הניהול השוטף של ההון האנושי בעירייה לוקה בחסר, לרבות בקרה על עבודה בשעות נוספות ושעות כוננות, יציאה לחופשות, היתרי עבודה נוספת, והעסקת ממלאי מקום לתקופות ממושכות.

הפקדות לקופות גמל - הבקרה על הפקדות העירייה לקופת הגמל של עובדיה אינה מספקת, ובמחצית כמעט מדיווחי ההפקדות שנדגמו בביקורת נמסר שסכומי ההפקדות לא שויכו במלואם, דבר המעלה חשש לפגיעה בזכויות העובדים.

אתר העירייה במרשתת - המידע הרב באתר המרשתת של עיריית רמלה אינו מונגש לדוברי הערבית והרוסית הרבים המתגוררים בעיר.

גביית ארנונה - מ-2017 שיעורי גביית הארנונה בעיריית רמלה היו גבוהים מ-90%. שיעור גבייה זה גבוה ב-3% בקירוב משיעורי הגבייה הממוצעים בכלל העיריות וב-2% בקירוב משיעורי הגבייה הממוצעים בעיריות בינוניות.

עומס המלוות - שיעור עומס המלוות של עיריית רמלה ירד מ-33.6% בשנת 2014 ל-25.2% בשנת 2018. שיעור זה נמוך בכ-9% מן השיעור שנחשב כאבן בוחן למצב כלכלי בסיכון.

עיקרי המלצות הביקורת

על עיריית רמלה לפעול לצמצום הגירעון המצטבר שלה ולבחון דרכים להגדלת הכנסותיה העצמיות, כדי לחזק את איתנותה הפיננסית ולצמצם את תלותה בממשלה.

על עיריית רמלה לבחון את ההשפעות הצפויות של תוכניות הפיתוח של העיר על הכלכלה העירונית ועל חוסנה הכספי. עליה להיערך גם בהיבט הארגוני לשינויים הצפויים בהיקף השירותים שיהיה עליה לתת ולפריסתם המרחבית ולעצב את המנגנון העירוני בהתאם לצרכים החדשים.

על עיריית רמלה לפעול לשיפור התשתית לניהול ההון האנושי, כדי שתוכל לעמוד באתגרים הצפויים לה ולספק לתושביה שירותים הולמים.

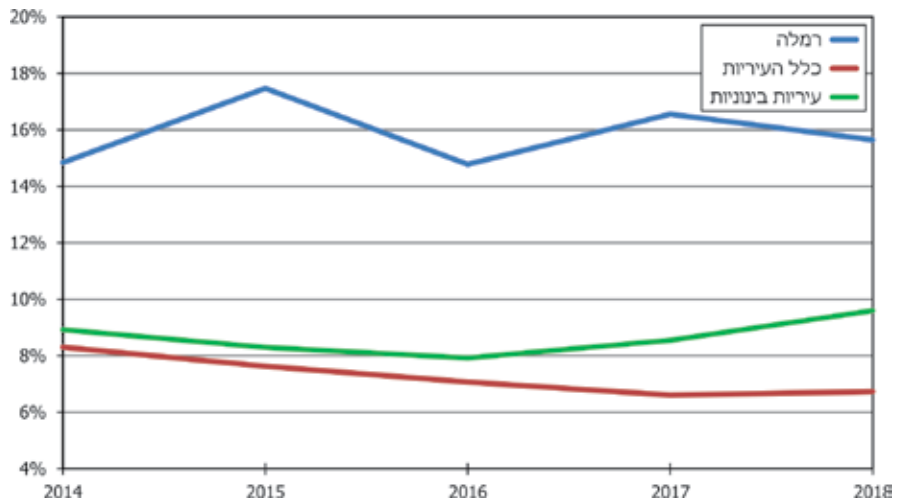
על עיריית רמלה להטמיע בקורות חדשות בניהול השוטף של ההון האנושי, לרבות בנושאי העסקת קרובי משפחה, כוננות, שעות נוספות ועוד, כדי להבטיח קיום הוראות הדין ועמידה בעקרונות של מינהל תקין וחיסכון.

על משרד הפנים לעודד את הרשויות המקומיות לבחון מדי פעם את מבנה החוב שלהן ואת האפשרות למחזרו, ולבחון את בחירת קופת הגמל המרכזית להשתתפות בפנסייה התקציבית של הרשויות. כמו כן, מוצע לבחון דרכים לבקרה על ההפקדות של הרשויות לקופות הגמל של עובדיהן ולגבש הנחיות לרשויות בנושא זה במידת הצורך.

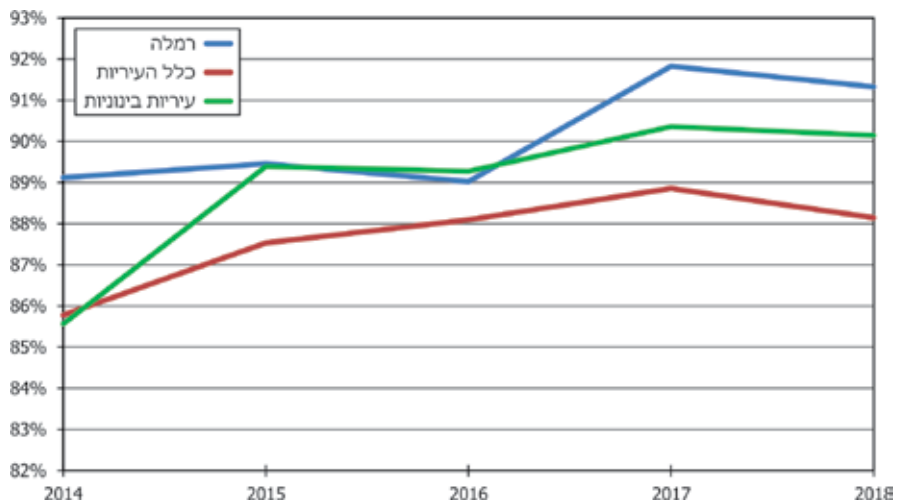
סיכום

תהליך הפיתוח המואץ ברמלה מחייב את העירייה להיערך כדי לשמור על חוסנה הכספי. משרד מבקר המדינה ממליץ לעירייה לבחון את המבנה הארגוני שלה ולהטמיע מערך לפיתוח ההון האנושי ומנגנוני בקרה על ניהולו, כדי להתייעל ולספק שירות מיטבי לתושביה.

הגירעון המצטבר בעיריית רמלה, בכלל העיריות ובעיריות בינוניות, 2014 - 2018

שיעור גביית הארנונה ברמלה, בכלל העיריות ובעיריות בינוניות, 2014 עד 2018

נתוני הדוחות הכספיים של הרשויות המקומיות, בעיבוד משרד מבקר המדינה.